

EGZAMIN PISEMNY

Olimpiada Języka Białoruskiego – XXVII edycja
Zawody III stopnia (centralne)
Bielsk Podlaski, 31marca 2021 roku

I. Складзі сказы з прапанаваных слоў, дапасавайшы іх граматычна (5 пунктаў).

1. Хварэць, лета, брат, ангіну, мой, на.

---

2. Жартаваць, Андрэй, усе, знаёмыя, з.

---

3. Гуляць, сям'я, лес, хвойны, па.

---

4. Пайсці, крама, я, хлеб, у, па.

---

5. Жыць, мы, з, сабака, разумны.

II. Запішы дзеясловы ў дужках у адпаведнай асабовай форме цяперашняга часу (10 пунктаў).

- а) Я _____ (стрыгчы) валасы раз у тры месяцы.
б) Ці _____ (піць) ты дастатковую колькасць вады?
в) Ці _____ (граць) яны канцэрты ў гэтым сезоне?
г) Я не _____ (есці) мяса, таму што я – вегетарыянец.
д) Ці _____ (хацець) вы танцаваць?
е) Куды ты _____ (бегчы)?
ё) Я _____ (любіць) гэты фільм.
ж) Бабуля _____ (вязаць) рукавічкі.
з) Я _____ (весці) цябе ў школу.
і) Куды вы _____ (везці) нас?

III. Складзі сказы з наступнымі фразеалагізмамі (5 пунктаў).

1. кляваць носам _____
2. зарубіць сабе на носе _____
3. мазоліць вочы _____
4. куры не клююць _____
5. даць лататы _____

IV. Замяні прыметнік антонімам, а назоўнік – сінонімам. Запішы новыя словазлучэнні (10 пунктаў).

- 1) вялікая хата – _____
- 2) бялявы кавалер– _____
- 3) стары праціўнік – _____
- 4) цяжкая праца– _____
- 5) халодная вопратка– _____

V. Пустыя месцы ў тэксце запоўні словамі для ўстаўкі ў адпаведнай граматычнай форме. Звярні ўвагу, што слоў для ўстаўкі на два больш (10 пунктаў).

Груша цвіла апошні год.

Усе галіны яе, усе вялікія расохі, да апошняга _____(1), былі ўсыпаны бурным бела-ружовым цветам. Яна кіпела, млела і раскашавалася ў пчаліным звоне, цягнула да сонца сталыя лапы і распасцірала ў яго ззянні маленькія, _____(2) пальцы новых парасткаў. І была яна такая магутная і свежая, так утрапёна спрачаліся ў яе ружовым раі пчолы, што, здавалася, не будзе ёй зводу і не будзе канца.

І, аднак, надыходзіла яе _____(3) часіна.

Дняпро падбіраўся да яе _____(4), патроху, як разбойнік. У вечным сваім імкненні скрышыць правы бераг, ён падступаў у палавень зусім блізка да яго, _____(5) адхоны, зносіў, каб пасадзіць у другім месцы, лазу, гвалтоўна вырываў кавалкі берага або асцярожна падмываў яго, каб _____(6) абурыць у ваду цэлыя брылы зямлі. Потым адступаў, да наступнай вясны, і трава літасціва спяшалася _____(7) раны, нанесеныя Дняпром. А ён вяртаўся _____(8): дзе руйнаваў, дзе падмываў і з часам абкружыў грушу амаль з усіх _____(9).

... За грушай канчаўся Кагутоў надзел. Год сорок таму назад стаяла яшчэ за _____(10) чорная лазня.

Словы для ўстаўкі: гарача, зноў, спакваля, раптам, бок, дрэва, пручік, кволы, апошні, руйнаваць, ратаваць, залячыць.

VI. Перакладзі на беларускую мову (25 пунктаў).

Wieczór był ciemny, niebo pokryte chmurami, nigdzie ani jednej gwiazdy, śnieg padał gęsto; nagle powstają północne wiatry, w około straszna burza i zawierucha, okna zasypało śniegiem, za ścianą zawyły wichry smutnym głosem, jakby nad grobem natury, o jeden krok oko nic dostrzec nie może, i psy na podwórzu szczekają: rzucają się jak gdyby napadły na jakiego zwierza. Wychodzę z domu, słucham czy nie podeszło stado wilków, gdyż podczas burzliwych nocy te drapieżne zwierzęta najczęściej szukają sobie zdobyczy snując się tam i ówdzie około wiosek, wziąłem strzelbę nabitą, aby choć odstraszyć, jeśli będę

mógł dostrzec ich iskrzące się oczy; posłyszałem krzyk ludzi na jeziorze, mnóstwo odzywało się tam i ówdzie rozpaczliwych głosów jakby w strasznym niebezpieczeństwie jeden drugiemu pomocy dać nie mogąc, powracam do izby i opowiadam to stryjowi. „To podróżni, – odpowiedział, – wiatr śniegiem zasypał drogę i oni błakając się po jeziorze, nie wiedzą w którą udać się stronę”. To mówiąc wziął zapaloną świecę i postawił na oknie.

Pan Zawalnia miał zwyczaj to czynić pod czas każdej burzliwej nocy, już to dla tego, że miał w sercu miłość ku bliźniemu, jako dobry chrześcijanin, i rad był gościom, aby z nimi pogadać i posłuchać powieści. Podróżni zabłąkani dostrzegłszy z jeziora ogień w oknie, cieszyli się jak żeglarze miotani morską falą, kiedy zobaczą z daleka wśród ciemnej nocy światło lampy portowej, zjeżdżali się wszyscy do dworku mego stryja, jakby do karczmy stojącej przy drodze, aby się ogrzać i dać odpocząć koniom.

Wiatr nie ustawał i dom otaczały śnieżne zasy, jakby wysokie wały, w pośród szumu burzy słyhać po śniegu skrzypiące naładowane wozy, stukają do zamkniętych wrót i krzyczą: „Randar! randar! adczyni waroty; ahci, jakaja miacielica sausiom pieraziabli, i koni prystali czuć ciahnuć: randar! randar! adczyni waroty!”